

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**Соціальне і правове забезпечення волонтерської
діяльності в Україні в умовах безпекових викликів**

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
27 квітня 2023 року*

Київ – 2023

УДК 342.349.3:364-322(477)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 27.04.2023 р.).

Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова, Р. Г. Драпушка; Навчально-науковий інститут права УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 27 квітня 2023 р.). Київ, 2023. 246 ст.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів» містять короткий зміст результатів науково-дослідних робіт студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників та наукових співробітників закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячений актуальним проблемам соціального захисту, охорони здоров'я, правового регулювання та підтримки волонтерів, а також аналізу практики застосування законодавчих та нормативних актів у цій сфері. Збірник містить цінну інформацію для дослідників, викладачів, практиків та всіх, хто цікавиться проблемами волонтерства в Україні та має намір допомогти розвитку цього напрямку в державі.

Розраховано на усіх зацікавлених проблемами волонтерської діяльності в їх соціальних і правових аспектах.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

©Автори публікацій, 2023

©Навчально-науковий інститут права, 2023

©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

МІНЕНКО ЄГОР,
*молодший науковий співробітник Науково-дослідного центру
«Інститут сімейної та молодіжної політики імені Олександра Яременка»
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

ОРИЩУК ВАСИЛЬ,
*аспірант кафедри публічної політики Навчально-наукового
інституту публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСТВА У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Організоване використання військ, сил і засобів для проведення військових операцій на суходолі, морі та в повітрі в Україні призвело до значних руйнувань цивільної та критично важливої інфраструктури. Початок війни призвів до знищення аеропортів у всій країні, а також до нападів на військові об'єкти та склади озброєнь з боку стратегічної авіації. Були зафіксовані рейди українських міст та сіл. 24 лютого 2022 року став поворотним моментом для України та світу в цілому. Російський напад на Україну був спрямований проти інфраструктури та цивільного населення, що привело до необхідності введення воєнного стану в країні. У зв'язку з цим, сотні тисяч українців були змушені швидко залишати країну, охороняючи своє життя та життя своїх родин. Деякі верстви населення України не мали можливості організувати своє життя та знайти безпечне місце для перебування, через стан здоров'я, матеріальні можливості та інші фактори. Місцева влада не змогла негайно надати допомогу постраждалому населенню та військовим через свою неорганізованість.

З іншого боку, волонтери з усієї України, знайомі з антитерористичною операцією 2014 року, взяли на себе відповідальність і почали організувати команди та пункти роздачі гуманітарної допомоги для всіх, хто її потребував.

Чим далі від початку війни, тим більше людей виявляють бажання стати волонтерами, але не всі розуміють суть цієї діяльності. Волонтерство

формується через створення волонтерських організацій та рухів. Згідно зі статтею 1 Закону України "Про волонтерську діяльність", волонтерство - це добровільна, соціально спрямована та неприбуткова діяльність, яку здійснюють волонтери, надаючи волонтерську допомогу. Волонтерська допомога включає роботи та послуги, що виконуються та надаються безоплатно волонтерами, які добровільно провадять соціально спрямовану діяльність. Згідно зі статтею 7 Закону України, волонтерами можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах і є дієздатними [1].

Молодші за 18 років можуть бути волонтерами за згодою батьків, але не можуть надавати добровільну допомогу у деяких сферах та у закладах охорони здоров'я.

Можна зробити висновок, що обмеження щодо віку волонтерів не є повністю обґрунтованим у період воєнного стану. У 2022 році ми спостерігали, як навіть діти молодшого шкільного віку активно долучалися до допомоги збройним силам, створюючи малюнки, поробки, співаючи пісні в громадських місцях, продавали свої іграшки та солодощі для збору коштів. Хоча діти не можуть виїжджати на небезпечні території конфлікту, вони можуть допомагати збирати кошти. У зв'язку з воєнним конфліктом в Україні, люди повинні об'єднати зусилля, щоб допомогти збройним силам. Проте, зовнішня допомога надходить не так швидко, як було бажано.

У 2022 році було зроблено певний прогрес у волонтерстві, зокрема, було придбано військове спорядження та амуніцію, а також налагоджено контакти з іноземними організаціями для забезпечення прямих логістичних зв'язків. Волонтерство в Україні завжди існувало, але його розвиток почався у 2014 році та досяг піку у 2022 році. Законодавство, яке регулює волонтерство в Україні, є певною мірою недосконалим, що створює підстави для подальших наукових досліджень та дискусій. Для прискорення розвитку волонтерства корисним буде вивчення досвіду зарубіжних країн та активна співпраця з міжнародними організаціями, а також долучення до їхніх волонтерських програм для

отримання більшого досвіду. Необхідно надалі вдосконалювати заходи для того, щоб волонтерство було розглянуто як важлива частина української економіки та його значення в громадянському суспільстві країни було визнано.

Список використаних джерел:

1. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 р. № 3236-VI. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
2. Горінов Павло, Драпушко Ростислав. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія / Павло Горінов, Ростислав Драпушко. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39498/Volonterska%20diialnist%20v%20Ukraini.pdf?sequence=1>
3. Жужа Л. Моральні аспекти волонтерського руху. *Evropsky politicky a pravni diskurz*. 2015. Vol. 2, Iss. 2. С. 210–215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2015_2_2_33
4. Трубнікова О. А. Волонтерство як форма соціальної активності особистості. Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2020. Т. 7, вип. 20. Ч. 2. С. 205–209.
5. Правовий статус волонтера в Україні / *Pravo*, Видавництво «Юридична практика», 25.03.2022. URL: <https://pravo.ua/pravovyistatus-volontera-v-ukraini-poiasniuie-iuryst-everlegal/>